

Sikkerheds- datablad

Advarsel

Dette sikkerhedsdatablad (SDS) er udarbejdet specielt til fagfolk (stenhuggere, montører osv.), der mekanisk bearbejder materiale på en måde, der kan frembringe respirabelt støv. Hvis du skal behandle materiale på denne måde, bedes du læse denne information omhyggeligt.

Disse produkter indeholder forskellige mængder af krystallinsk silica. Hvis de behandles forkert, eller hvis der ikke træffes passende forholdsregler, kan det medføre alvorlige sygdomme.

FÅ ALTID RÅDGIVNING VEDRØRENDE SUNDHED OG SIKKERHED FRA DIN LOKALE ADMINISTRATION OG FRA EN FAGPERSON INDENFOR INDUSTRIHYGIEJNE FOR AT GENNEMFØRE DE ERHVERVSMÆSSIGE SIKKERHEDSFORANSTALTNINGER, DER ER NØDVENDIGE FOR AT OPFYLDE DE LOVMÆSSIGE KRAV, OG FOR AT REDUCERE EKSPONERINGEN FOR STØV, DA DE NØDVENDIGE SIKKERHEDSFORANSTALTNINGER AFHÆNGER AF ARBEJDSPLADSENS SPECIFIKKE FORHOLD.

ARBEJDSGIVERNE FOR DE ARBEJDERE, DER BEHANDLER MATERIALET, ER ANSVARLIGE FOR AT INFORMERE DERES MEDARBEJDERE OM RISICIENE, OG FOR AT SIKRE, AT ARBEJDSPLADSEN OVERHOLDER GÆLDENDE FORPLIGTELSE. DE ER OGSÅ ANSVARLIGE FOR IMPLEMENTERING AF DE PÅKRÆVEDE SUNDHEDS- OG SIKKERHEDSFORANSTALTNINGER FOR ARBEJDSPLADSEN.

Indhold

1. Identifikation af stoffet eller blandingen og af selskabet eller virksomheden	4
2. Fareidentifikation	4
3. Information om sammensætning/komponenter	5
4. Førstehjælpsforanstaltninger	6
5. Brandslukningsforanstaltninger	6
6. Forholdsregler i tilfælde af utilsigtet spild	6
7. Håndtering og opbevaring	7
8. Eksponeringskontrol/personlige værnemidler	7
9. Fysiske og kemiske egenskaber	10
10. Stabilitet og reaktivitet	10
11. Toksikologisk information	11
12. Miljøinformation	12
13. Bortskaffelse	12
14. Transportinformation	12
15. Lovgivningsmæssig information	12
16. Anden information	13

1. Identifikation af stoffet eller blandingen og af selskabet eller virksomheden

1.1 Produktidentifikation

Solgt som: Silestone® XM

Identiteten af de stoffer, der bidrager til blandingsklassificeringen:
Krystallinsk silica (SiO₂) (kvarts, cristobalit).

UFI-koder: 2W10-10FR-YOOS-DJRV

1.2 Relevante identificerede anvendelser af stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådes

Identificerede anvendelser: Konstruktions- og indretningsoverflader til indendørs brug, hovedsageligt som bordplader i køkkener og badeværelser, gulv og gulvbelægning, vaske, brusebunde, vægpaneler og lignende anvendelser.

Kontraindicerede anvendelser: Materialet må ikke bearbejdes mekanisk med en tør metode; undgå at producere luftbåret støv.

1.3 Nærmere information om leverandøren af sikkerhedsdatabladet

COSENTINO GLOBAL, S.L.U.

Autovia A-334, salida 60,

04850 Cantoria (Almería) - Spain

Tel.: +34 950 444 175 / Fax: +34 950 444 226

info@cosentino.com / www.cosentino.com

Sikkerhedsdatablad, lokal udbyder (hvis forskellig fra ovennævnte):

COSENTINO DENMARK APS

Snedkervej 1

DK-8722 Hedensted

1.4 Nødtelefonnummer

ChemTel Inc. (24/7/365, flere sprog):

Globalt: +1-813-248-0585

USA: 1-800-255-3924 (gratis)

Australien: 1-300-954-583

Kina: 400-120-0751

Indien: 000-800-100-4086

Mexico: 01-800-099-0731

Brasilien: 0-800-591-6042

For information om nødhjælpsnumre til EU's nationale myndigheder, se: https://echa.europa.eu/documents/10162/2322249/emergency_phone_numbers_en.pdf

2. Fareidentifikation

2.1 Klassificering af stoffet eller blandinger

Indhold af krystallinsk silica:

 1-10 % SiO₂

(*) Produkterne Q10 er identificeret bag på pladen og med en etiket på kanten.

Hvis du har brug for et mere nøjagtigt indhold af krystallinsk silica i specifikke produkter, bedes du kontakte COSENTINO GLOBAL, S.L.U.

Indhold af titandioxid (TiO₂): 0-2,5 %.

Forordning (EF) nr. 1272/2008 (CLP)/GHS ver. 7/direktiv 2004/37/EF:

STOT RE 2: Specifik toksicitet for målorganer

– gentagen eksponering. Kategori 2.

H373: Kan forårsage skade på organer (lunger) ved langvarig eller gentagen eksponering (via inhalation).

H350i: Kan forårsage kræft ved indånding.

STOT SE 3: Specifik toksicitet for målorganer

– enkelt eksponering. Kategori 3.

H335: Kan forårsage irritation af luftvejene.

CLP-forordning (EF) nr. 1272/2008 indeholder ingen bestemmelser om farer i forbindelse med de færdige produkter Silestone® XM. Men de indeholder dog krystallinsk silica (SiO_2) som kvarts eller cristobalit, så der kan opstå luftbårne støvpartikler under den mekaniske bearbejdning af Silestone® XM (skæring, formning, perforering, gravering etc.). Disse partikler, der omfatter respirabelt krystallinsk silica, kan forblive suspenderet i luften. Indånding i stor skala, eller gentagen indånding af denne del af mineralstøv og krystallinsk silica kan forårsage alvorlige sygdomme, herunder pneumokoniose, lungefibrose (silikose), lungekræft, kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL), øget risiko for autoimmun sygdom og nyresygdom.

Det færdige materiale er blevet certificeret af UL-Underwriters Laboratories og Eurofins som et materiale, der opfylder Indoor Air Quality Standards for flygtige, organiske forbindelser (UL Greenguard Certification No. 2903-410 for Office Environment & UL Greenguard Gold No. 2904-420 compliant with CDPH for Office and Classroom Environment - Eurofins Attestation A+ emission class). Materialet har også modtaget andre certificeringer, der attesterer, at det er uskadeligt for menneskers sundhed, herunder et NSF® International-certifikat, der garanterer, at materialet er fødevarer-sikkert.

(*) Indhent information om de produkter, der er certificeret af NSF i www.nsf.org

2.2 Mærkningselementer

Forordning (EF) nr. 1272/2008 (CLP)/GHS ver. 7/direktiv 2004/37/EF:

Faresymboler:

Signalord: **FARE**

Faresætninger:

- H373: Kan forårsage skade på organer (lunger) ved langvarig eller gentagen eksponering (via inhalation).
- H350i: Kan forårsage kræft ved indånding.
- H335: Kan forårsage irritation af luftvejene.

Sikkerhedssætninger:

- P201: Indhent særlige instruktioner før brug.
- P202: Må ikke håndteres, før alle sikkerhedsforanstaltninger er læst og forstået.
- P260: Undgå indånding af støv.
- P264: Vask hænder og ansigt grundigt efter håndtering.
- P270: Der må ikke spises, drikkes eller ryges under brugen af dette produkt.
- P284: Bær åndedrætsværn til partikelfiltrering (mindst P3 eller N95).

Se afsnit 7 og 13 for information om korrekt opbevaring og bortskaffelse og afsnit 8 for information om eksponeringskontrol.

2.3 Andre farer

Resultater af PBT- og vPvB-vurdering: Denne blanding opfylder ikke PBT-standarderne i henhold til forordning (EF) nr. 1907/2006, bilag XIII. (Afsnit 12) Denne blanding opfylder ikke vPvB-standarderne i henhold til forordning (EF) nr. 1907/2006, bilag XIII.

3. Information om sammensætning/komponenter

3.1 Stoffer

Ikke relevant.

3.2 Blandinger

Sammensætning (%): Materialet består af uorganiske mineralske fyldstoffer (85-95%), der hovedsageligt omfatter feldspat og glas i forskellige proportioner, <5% keramiske partikler og <10% kvarts og cristobalit; polymeriseret polyesterharpiks (5-15%); og resten (<5%) pigmenter og tilsætningsstoffer.

Stoffer i blandingen, der udgør en sundheds- eller miljøfare under forordning nr. 1272/2008/EF, DIREKTIV 2004/37/EF, er klassificeret som PBT/vPvB eller er opført på kandidatlisten:

INDIKATORER	IUPAC-NAVN	KONCENTRATION	KLASSIFICERING - FORORDNING (EF) NR. 1272/2008 OG DIREKTIV 2004/37/EF
CAS-nummer: 14808-60-7 EF-nummer: 238-878-4 CAS-nummer: 14464-46-1 EF-nummer: 238-455-4	Krystallinsk silica (SiO_2): Kvarts og cristobalit	1-10 %	STOT RE 2, H373 STOT SE 3, H335 Carc. 1A, H350i
CAS-nummer: 13463-67-7 EF-nummer: 236-675-5	Titandioxid (TiO_2)	0-2,5 %	Carc. 2, H351i*

(*) EU-domstolen besluttede i sin dom af 23/11/2022 at annullere klassificeringen af titandioxid som kræftfremkaldende i kategori 2 ved indånding. Denne ændring afventer at blive medtaget i forordning (EF) 1272/2008.

Blandingskomponenter, der er underlagt grænseværdier for erhvervsmæssig eksponering: Afsnit 8. Fuld tekst for nævnte fareinformation: se afsnit 16.

4. Førstehjælpsforanstaltninger

4.1 Beskrivelse af førstehjælpsforanstaltninger

For det færdige materiale kræves ingen særlige foranstaltninger, men der er følgende krav til forarbejdning og håndtering:

Generelle anbefalinger:

Hav etiketten eller sikkerhedsdatabladet ved hånden, når du ringer til alarmnummeret eller konsulterer en læge.

Flyt den berørte person væk fra eksponeringskilden. Giv dem frisk luft og hvile. Giv ikke offeret noget at drikke, hvis de er bevidstløse.

Symptomerne på forgiftning kan vise sig efter eksponering, hvilket betyder, at hvis der er en bekymring, eller hvis en sygdom fortsætter, skal du ringe til en læge og vise dem sikkerhedsdatabladet for dette produkt.

Indånding:

Indånd ikke støv, der er produceret ved at bearbejde materiale. Hvis der opstår forgiftningssymptomer, skal du flytte den berørte person ud af eksponeringsområdet og give dem frisk luft. Brug respiratorhjælp, hvis offeret har en alvorlig reaktion. Tilkald lægehjælp, hvis symptomerne forværres eller fortsætter.

Hudkontakt:

Vask grundigt med sæbe og vand.

Øjenkontakt:

Skyl øjnene med rigeligt vand ved stuetemperatur i mindst 15 minutter. Undgå, at den berørte person gnider eller lukker øjnene. Hvis offeret bruger kontaktlinser, skal disse fjernes, medmindre de sidder fast i øjnene, da undladelse af at gøre det kan forårsage yderligere skade. Tilkald lægehjælp, hvis symptomerne forværres eller fortsætter.

4.2 Vigtigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede

Indånding:

Under den mekaniske forarbejdning af dette produkt, især hvis anbefalingerne til forarbejdningen om brug af vand og egnede luftfiltrerings- og ventilationssystemer ikke følges, kan en del af de fine partikler af mineralsk støv og krystallinsk silica suspenderes i luften. Langvarig kontakt og/eller indånding i stor skala af dette åndbare støv kan forårsage pneumokoniose, lungefibrose (almindeligvis kendt som silikose), lungekræft, kronisk obstruktiv lungesygdom og nyrtesygdom. De vigtigste symptomer på silikose er hoste og vejrtrækningsbesvær (se afsnit 11).

4.3 Angivelse af om øjeblikkelig lægehjælp og særlig behandling er nødvendig

Hvis du er i tvivl, eller hvis symptomerne fortsætter, skal du søge lægehjælp.

5. Brandslukningsforanstaltninger

5.1 Slukningsmidler

Brandhæmmende: EN 13501-1 Kategori: A2, s2, d0.
Egnede slukningsmidler: Ethvert egnet middel til bekæmpelse af den pågældende brandtype. Det anbefales at bruge polyvalente pulverslukkere.

5.2 Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen

Ikke brandfarlig. Ingen farlig termisk nedbrydning.

5.3 Anvisninger for brandmandskab

Hvis der er anmeldt en brand: Afhængigt af brandens omfang kan det være nødvendigt at bære komplet beskyttelsesudstyr og indbygget åndedrætsudstyr. Der skal være et minimum af nødudstyr og -midler til rådighed (brandtæpper, bærbar førstehjælpskasse etc.) i overensstemmelse med RD486/1997 og senere bestemmelser.

Personligt beskyttelsesudstyr:

Afhængigt af branden.

6. Forholdsregler i tilfælde af utilsigtet spild

6.1 Personlige sikkerhedsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprocedurer

Ikke relevant. Det færdige materiale udgør ingen risiko for udslip.

6.2 Miljøbeskyttelsesforanstaltninger

Ikke relevant. Det færdige materiale udgør ingen risiko for udslip.

6.3 Metoder og udstyr til inddæmning og oprensning

Ikke relevant. Det færdige materiale udgør ingen risiko for udslip.

6.4 Henvielse til andre punkter

Personligt beskyttelsesudstyr: Afsnit 8.

Affaldshåndtering: Afsnit 13.

7. Håndtering og opbevaring

7.1 Forholdsregler for sikker håndtering

Manuel håndtering:

Håndtering af Silestone® XM kræver ingen særlige forholdsregler. Brugeren bør påtage sig ansvaret for at foretage en risikovurdering i henhold til forskrifterne for risikoforebyggelse på arbejdspladsen.

Det er tilrådeligt at tage de forholdsregler, der er anført herunder:

- Der bør anvendes sikre håndteringssystemer (kran, stativer med sikkerhedsskinner etc.). Slynger skal være holdbare og godt beskyttet, da dette materiale har større skæreevne end natursten.
- Der skal anvendes personligt beskyttelsesudstyr. Brug hjelm, sikkerhedsstøvler, sikkerhedsbriller og -handsker, når du håndterer og opbevarer Silestone®.

Forarbejdning og installation:

Arbejdsgiverne bør udstyre arbejdspladsen med relevante sikkerheds- og sundhedsforanstaltninger for at begrænse medarbejdernes eksponering for støv og respirabel krystallinsk silica og sikre, at arbejdspladsen overholder gældende lokale forordninger om dette emne.

Det er meget vigtigt, at den mekaniske forarbejdning af materialet under forarbejdning og installation udføres ved hjælp af værktøjer med integreret vandtilførselsystem og/eller med støvudtrækningssystem på værktøjet. Ukontrolleret, tør, mekanisk behandling skal undgås, da det støv, der genereres, kan indeholde respirabel krystallinsk silica (SiO₂).

Eksponering for støv bør overvåges og kontrolleres ved hjælp af passende kontrolforanstaltninger, som:

- Maskiner og værktøjer med vandforsyningsystemer eller "vådmetoden" med et passende vandbehandlingssystem.
- Naturlige ventilationssystemer og/eller ventilationssystemer med drevet luftgennemstrømning, der sikrer, at luften fornyes i arbejdsområderne.
- Rengøring og vedligeholdelse. Brug af vakuum- og/eller vandrensningssystemer; fejning og brug af trykluft bør undgås, ligesom andre metoder, der kan skabe støv i luften. Etabler forebyggende vedligeholdelsesprogrammer på faciliteterne for at sikre passende ryddelighed, renlighed og driftsforhold for arbejdsudstyret.

For at arbejde med materialet er det tilrådeligt at konsultere "Guide til bedste fremgangsmåde", der er tilgængelig via hjemmesiden osh.cosentino.com eller efter anmodning fra leverandøren af dette sikkerhedsdatablad.

Disse foranstaltninger og vejledninger er dog ikke udtømmende og erstatter ikke de juridiske forpligtelser med hensyn til sundhed og sikkerhed i henhold til de gældende lokale regler.

7.2 Betingelser for sikker håndtering, herunder eventuel uforenelighed

Der er ingen specifikke betingelser for sikker opbevaring, som skal ske i et passende lukket og overdækket område. Undgå hårde stød, der kan ødelægge materialet.

Produktet er ikke omfattet af direktiv 2012/18/EU (SEVESO III).

7.3 Særlige anvendelser

Der er ingen specifikke anbefalinger til slutanvendelser.

8. Eksponeringskontrol/personlige værnemidler

8.1 Kontrolparametre

Begrænsning af eksponering ved arbejde:

Det europæiske direktiv 2004/37/EF blev ændret ved det europæiske direktiv 2017/2398 af 27/12/2017 til at inkludere en grænseværdi for erhvervmæssig eksponering for den åndbare del af krystallinsk silica på 0,1 mg/m³ (ved 20°C og 101,3 kPa).

RESPIRABEL STØVFRAKTION, EU:

STOF	INDIKATORER	LAND/MYNDIGHED	ERHVERVSEKSPONERINGSGRÆNSER 8 TIMERS TIDSVÆGTET GENNEMSNITSEKSPONERING (mg/m ³)
Krystallinsk silica: Kvarts Respirabel støvfraktion	CAS-nummer: 14808-60-7 EF-nummer: 238-878-4	Østrig, Estland, Finland, Tyskland ² , Norge, Slovenien, Spanien	0,05
		Belgien, Tjekkiet, Danmark, Frankrig, Grækenland, Ungarn, Irland, Italien, Litauen, Luxembourg, Polen, Rumænien, Slovakiet, Sverige, Storbritannien	0,1
		Bulgarien	0,07
		Cypern ¹	10k/Q
		Nederlandene	0,075
		Portugal	0,025
		Schweiz	0,15
		Tyrkiet	10 mg/m ³ /%SiO ₂ + 2
	Malta ³	-	
Krystallinsk silica: Cristobalit Respirabel støvfraktion	CAS-nummer: 14464-46-1 EF-nummer: 238-455-4	Østrig, Belgien, Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Tyskland ² , Grækenland, Litauen, Norge, Rumænien, Slovenien, Spanien, Sverige	0,05
		Tjekkiet, Ungarn, Irland, Italien, Luxembourg, Polen, Slovakiet, Storbritannien	0,1
		Bulgarien	0,07
		Malta ³	-
		Nederlandene	0,075
		Portugal	0,025
		Schweiz	0,15
Inert støv Ikke specificeret Respirabel støvfraktion		Østrig, Danmark, Frankrig, Grækenland, Nederlandene, Norge, Portugal	5
		Belgien, Italien, Spanien	3
		Bulgarien, Irland, Storbritannien	4
		Tyskland ⁴	0,5
		Litauen, Rumænien	10
		Luxembourg, Schweiz	6
		Malta ³	-

Kilde: IMA-Europe. <https://ima-europe.eu/eu-policy/health-and-safety/dust-and-oels/>

Status: Februar 2022. (1) Q: procentdel af kvarts - K = 1; (2) Vurderingskriterium (referenceværdi); (3) Ved behov henviser de maltesiske myndigheder til værdier fra Storbritannien for OELV'er, som ikke findes i den maltesiske lovgivning; (4) Defineret for en tæthed på 1 g/cm³, dvs. for mineraler med almindelig tæthed på 2,5 g/cm³, gælder en beregnet OEL på 1,25 mg/m³. Belgien vil anvende en eksponeringsgrænse på 0,05 mg/m³ for kvarts fra 01/09/2025.

Respirabel støvfraktion, USA:

STOF	KVARTS (KAN INDÅNDES)	CRISTOBALIT (KAN INDÅNDES)	INERT STØV (KAN INDÅNDES)
CAS-nummer	14808-60-7	14464-46-1	-
OSHA - PEL (8 timers tidsvægtet gennemsnitseksposering)	0,05 mg/m ³	0,05 mg/m ³	5 mg/m ³
NIOSH - REL (10 timers tidsvægtet gennemsnitseksposering)	0,05 mg/m ³	0,05 mg/m ³	-
ACGIH - TLV (8 timers tidsvægtet gennemsnitseksposering)	0,025 mg/m ³	0,025 mg/m ³	-
Vedtaget af/navn på lov	Se afsnit 16		
OEL-navn (hvis specifik)	Tilladt eksponeringsgrænse (PEL)/anbefalet eksponeringsgrænse (REL)/grænseværdi (TLV)		

Kilde: OSHA's tilladte eksponeringsgrænser - Annoterede tabeller <https://www.osha.gov/annotated-pels>

Respirabel støvfraktion i Australien og New Zealand:

STOF	Krystallinsk silica: Kvarts	Krystallinsk silica: Cristobalit
CAS-NUMMER	14808-60-7	14464-46-1
AUSTRALIENS GRÆNSEVÆRDIER FOR ERHVERVSMÆSSIG EKSPONERING	Respirabelt støv 0,05 mg/m ³ (8 timers tidsvægtet gennemsnitsekspone- ring)	Respirabelt støv 0,05 mg/m ³ (8 timers tidsvægtet gennemsnitsekspone- ring)
NEW ZEALAND (STANDARDE FOR EKSPONERING PÅ ARBEJDSPLADSEN)	Respirabelt støv 0,025 mg/m ³ (8 timers tidsvægtet gennemsnitsekspone- ring)	Respirabelt støv 0,025 mg/m ³ (8 timers tidsvægtet gennemsnitsekspone- ring)

Kilde: Standarder for eksponering på arbejdspladsen for luftbårne forurenende stoffer (opdatering 16/12/2019) - Sikre arbejdspladser, Australien: <https://www.safeworkaustralia.gov.au/doc/workplace-exposure-standards-airborne-contaminants-2024>; New Zealands standarder for eksponering på arbejdspladsen og biologiske eksponeringsindekser: <https://www.worksafe.govt.nz/topic-and-industry/monitoring/workplace-exposure-standards-and-biological-exposure-indices/>

Respirabel støvfraktion i Brasilien:

O limite de tolerância para poeira respirável, expresso em mg/m³, é dado pela seguinte fórmula:

$$L.T.R. = \frac{8}{\% \text{ quartzo} + 2} \text{ mg/m}^3$$

O limite de tolerância para poeira total (respirável e não – respirável), expresso em mg/m³, é dado pela seguinte fórmula:

$$L.T.T. = \frac{24}{\% \text{ quartzo} + 3} \text{ mg/m}^3$$

Siempre será entendido que "Quartzo" significa sílica livre cristalizada.

Fonte: NR15 – Atividades e Operações Insalubres Anexo n.º 12
Portaria 3214/78 – Limites de Tolerância para Poeiras Minerats.

Andre stoffer med en erhvervsmæssig eksponeringsgrænse:

STOF	INDIKATORER	LAND/ MYNDIGHED	MILJØGRÆNSE – DAGLIG EKSPONERING
Sod/kønrøg	CAS-nummer: 1333-86-4 EF-nummer: 215-609-9	Spanien	3,5 mg/m ³
		USA	3,5 mg/m ³
Titandioxid	CAS-nummer: 13463-67-7 EF-nummer: 643-044-1	Spanien	10 mg/m ³
		USA	15 mg/m ³ (totalstøv)
Calciumcar- bonat	CAS-nummer: 1317-65-3 EF-nummer: 615-782-4	USA	5 mg/m ³ (fraktion, der kan indåndes)
Jern(III)oxid (støv og røg), som jern (Fe)	CAS-nummer: 1309-37-1 EF-nummer: 215-168-2	Spanien	5 mg/m ³
		USA	5 mg/m ³

Kilde: USA: Kilde: OSHA's tilladte eksponeringsgrænser – Annoterede tabeller <https://www.osha.gov/annotated-pels>;
Spanien: Instituto Nacional de Salud y Seguridad en el Trabajo: www.insst.es

For at indhente opdaterede, specifikke eksponeringsgrænser eller eksponeringsgrænser for lande, der ikke er angivet her, bedes du kontakte en kompetent sundheds- og sikkerhedsspecialist eller den lokale, regulerende myndighed i det pågældende land. De erhvervsmæssige eksponeringsniveauer, der er angivet her, er kun til information.

De er ikke bindende og behøver ikke at være helt nøjagtige.

8.1.2 Yderligere eksponeringsgrænser under anvendelsesforhold

DNEL: Menneskelig eksponering: Ingen tilgængelig information.

PNEC-værdier. Miljøeksponering: Ingen tilgængelig information.

8.2 Eksponeringskontrol**Generelle foranstaltninger:**

Kontakt en kompetent sundheds- og sikkerhedsspecialist for at overvåge eksponering for mineralstøv og støv, der indeholder krystallinsk silica. Reducer dannelsen af luftbåret støv så meget som muligt. Brug lukkede områder til behandling, lokal udsugning eller andre tekniske foranstaltninger for at holde partikkelkoncentrationen i luften under de eksponeringsgrænser, der er specificeret af gældende love. Hvis brugerhandling skaber støv, røg eller damp, skal der anvendes et ventilationssystem, der sikrer, at eksponeringen for luftbårne partikler er under eksponeringsgrænsen. Tag organisatoriske forholdsregler som for eksempel at adskille områder, der frembringer støv, fra områder, der hyppigt besøges af personalet. Arbejdstøj skal fjernes og vaskes separat.

Personligt beskyttelsesudstyr:**1. Åndedrætsværn:**

Egnet åndedrætsværn med partikelfilter i henhold til forordning EN 143:2001 og dens revisioner EN 143/AC 2002, EN 143/AC 2005 (type P3) eller N95, R95, P95 eller bedre i henhold til arbejdsmiljøstandarden OSHA 29 CFR 1910.134, godkendt af NIOSH, P1, P2-beskyttelse eller højere i henhold til den australske AS/NZS 1716), eller tilsvarende beskyttelse, der overholder relevant gældende lokal lovgivning.

Brug passende åndedrætsværn, selv når du bruger vand som støvreducerende foranstaltning under behandlingen af Silestone® XM.

2. Håndbeskyttelse:

Det anbefales at bruge beskyttelseshandsker mod mekanisk påvirkning for at undgå skæreskader under håndtering.

3. Øjenbeskyttelse:

Brugen af øjenbeskyttelse anbefales i overensstemmelse med EN166:2001, standarden for sundhed og sikkerhed OSHA 29 CFR 1910.133 eller tilsvarende beskyttelse, der overholder gældende, relevante lokale love.

4. Hudbeskyttelse:

Det er ikke nødvendigt at beskytte huden, men det anbefales at bruge arbejdstøj, der forhindrer støv i at komme i kontakt med huden. Vask hænder og ansigt med sæbe og vand for at fjerne støv fra behandlingen inden pauser og ved afslutning af vagter.

Arbejdstøj:

Ved behandling af Silestone® XM skal der bæres arbejdstøj fremstillet af et materiale, der ikke opfanger støv. Rengør ikke ved hjælp af trykluft, men brug en støvsuger. Brug gummistøvler, hvis der skal udføres arbejde i våde områder under vandbehandling.

9. Fysiske og kemiske egenskaber

9.1 Information om grundlæggende fysiske og kemiske egenskaber

Informationen i dette afsnit handler om produktet, medmindre det specifikt er angivet som information om et stof.

Tilstandsform:

Fysisk tilstand ved 20 °C: Fast

Mønster: Ensfarvet med linjer

Farve: Med linjer

Lugt: Lugtfri

Lugttærskel: Ikke relevant*

Produktegenskaber:

Tæthed (EN-14617-1): 2133-2460 kg/m³

Dynamisk viskositet: Ikke relevant*

pH: Ikke relevant*

Damptæthed ved 20 °C: Ikke relevant*

Fordelingskoefficient n-octanol/vand ved 20 °C: Ikke relevant*

Vandopløselighed ved 20 °C: Ikke relevant*

Nedbrydningstemperatur: Ikke relevant*

Smelte-/frysepunkt: Ikke relevant*

Eksplorative egenskaber: Ikke-eksplosivt

Oxiderende egenskaber: Oxiderer ikke

Partikelegenskaber: Ikke relevant*

Flygtighed:

Kogepunkt ved atmosfærisk tryk: Ikke relevant*

Damptryk ved 20 °C: Ikke relevant*

Fordampningshastighed ved 20 °C: Ikke relevant*

Antændelighed:

Flammepunkt: Ikke brandfarlig

Antændelighed (fast, gas): Ikke relevant*

Spontant forbrændingspunkt: Ikke relevant*

Nedre forbrændingsgrænse: Ikke relevant*

Øver forbrændingsgrænse: Ikke relevant*

(*) Ikke relevant: Ikke relevant på grund af produktets art; indeholder ingen information om dets farlighed.

9.2 Anden information

Vandabsorption (EN-14617-1): $\leq 0,05 \% W_4$.

Bøjningsstyrke (EN-14617-2): $\geq 25 \text{ MPa}$.

Termisk udvidelseskoefficient (EN-14617-11): $(27-46) \cdot 10^{-6} \text{ }^\circ\text{C}^{-1}$.

10. Stabilitet og reaktivitet

10.1 Reaktivitet

Ikke reaktivt under normale opbevarings- og anvendelsesforhold.

10.2 Kemisk stabilitet

Stabilt under normale opbevarings- og anvendelsesforhold.

10.3 Risiko for farlige reaktioner

Der forventes ingen farlige reaktioner.

10.4 Forhold, der skal undgås

Må ikke opbevares udendørs eller anvendes til udendørs anvendelser, da UV-stråling kan påvirke materialet. Undgå hårde stød, der kan forårsage skader. Undgå at udsætte materialet for høje temperaturer, da det kan forringe det. Ved dets endelige, tilsigtede anvendelse må der på overfladen ikke anbringes varme genstande eller pander, der for nylic er taget af kogepladen; brug en bordskåner.

10.5 Materialer, der skal undgås

Ingen tilgængelig information.

10.6 Farlige nedbrydningsprodukter

Ingen kendte.

11. Toksikologisk information

11.1 Toksikologiske virkninger

a) Akut toksicitet:

Opfylder ikke klassificeringskriterier.

AKUT TOKSICITETSESTIMAT (ATE) FOR BLANDINGEN

Oralt ATE	> 2.000 mg/kg
Dermalt ATE	> 2.000 mg/kg
Indånding ATE	Ingen tilgængelig information

KRYSTALLINSK SILICA (SiO₂): KVARTS, CRISTOBALIT

Oral LD ₅₀	> 2.000 mg/kg kropsvægt (rotte)
Hud LD ₅₀	> 2.000 mg/kg kropsvægt (kanin)
Indånding LC ₅₀	Der er ingen tilgængelige specifikke data om akut toksicitet, der ville tillade en 100 % kategorisk beslutning om klassificeringen for akut toksicitet ved inhalation af enhver form for krystallinsk silica. Baseret på ekstrapolationer af OECD-kompatible undersøgelser udført med et stof indeholdende 45 % cristobalit uden tegn på dødelighed forventes der ikke akut toksicitet ved indånding. Af hensyn til dyrevelfærd er det derfor heller ikke berettiget at foretage yderligere forsøg.

b) Hudætsning/-irritation:

Ifølge de aktuelle informationer er klassificeringskriterierne ikke opfyldt.

c) Alvorlig øjenskade/-irritation:

Ifølge de aktuelle informationer er klassificeringskriterierne ikke opfyldt.

d) Respiratorisk sensibilisering eller hudsensibilisering:

Ifølge de aktuelle informationer er klassificeringskriterierne ikke opfyldt.

e) Specifik toksicitet for målorganer (STOT) – gentagen eksponering:

Det respirable støv fra produkterne Silestone® XM er klassificeret som STOT RE 2, med et indhold af krystallinsk silica på 1-10 %.

Langvarig indånding og/eller indånding i stor skala af den respirable fraktion af mineralstøv og krystallinsk silica (< 10µm) kan forårsage pneumokoniose og lungefibrose såsom silicose, samt forværre andre åndedrætssygdomme (bronkitis, emfysem, etc.). Hovedsymptomet på silikose er tab af lungekapacitet.

Langvarig eksponering, eller eksponering i stor skala, for støv, der indeholder respirabelt krystallinsk silica, kan øge risikoen for andre sygdomme såsom kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL), autoimmun sygdom og nyresygdom.

f) Specifik toksicitet for målorganer (STOT) – enkelt eksponering:

Dette produkt er klassificeret som STOT SE 3 i henhold til kriterierne i forordning (EF) 1272/2008.

Støvet, der opstår ved den mekaniske bearbejdning af dette materiale, kan forårsage irritation af luftvejene, hvis der ikke træffes passende beskyttelsesforanstaltninger.

g) Carcinogenicitet:

→ Kvarts og cristobalit (SiO₂):

Langvarig eksponering, eller eksponering i stor skala, for støv, der indeholder respirabelt krystallinsk silica, kan forårsage **lungekræft**.

KLASSIFICERING AF MATERIALER	KRYSTALLINSK SILICA (KVARTS OG CRISTOBALIT)
Direktiv 2004/37/EF	Carcinogenitet. Kategori 1A.
IARC	Gruppe 1. Kræftfremkaldende for mennesker
NTP	Kendt for at være kræftfremkaldende
OSHA	Ja. Reguleret som kræftfremkaldende
ACGIH	A2. Mistænkt for at være kræftfremkaldende for mennesker
WES	6.7A Bekræftet kræftfremkaldende; (r)
HCIS	Carcinogenisk kategori 1A

Afhængig af farven på Silestone® XM materialet kan der være små mængder titanoxid (< 2,5 %) i produktet. Disse kan blive frigivet til luften sammen med støv under mekanisk bearbejdning.

→ Titandioxid:

Hyppig og langvarig indånding af røg/støv kan øge ens risiko for at udvikle luftvejssygdomme, selv om epidemiologiske undersøgelser udført på arbejdere, der arbejder med titandioxid, ikke har kunnet påvise dette.

Der er blevet rapporteret tegn på kræftfremkaldende virkning hos gnavere, som er blevet udsat for meget høje koncentrationer. To store epidemiologiske undersøgelser, der blev udført på arbejdere, der arbejder med titandioxid, i USA og Europa, var ikke i stand til at påvise en øget risiko for lungekræft. IARC og Det Europæiske Kemikalieagentur klassificerede TiO₂ som kræftfremkaldende i kategori 2 ved indånding.

EU-domstolen besluttede i sin dom af 23/11/2022 at tilbagekalde klassificeringen af titaniumdioxid som kræftfremkaldende i kategori 2 ved indånding. Denne ændring afventer implementering i forordning (EF) 1272/2008.

h) Mutagenicitet i kønsceller:

Ifølge de aktuelle informationer er klassificeringskriterierne ikke opfyldt.

i) Reproduktionstoksicitet:

Ifølge de aktuelle informationer er klassificeringskriterierne ikke opfyldt.

j) Fare ved indånding:

Ifølge de aktuelle informationer er klassificeringskriterierne ikke opfyldt.

11.2 information om andre farer

Hormonforstyrrende egenskaber: Ikke relevant.

Anden information: Ikke relevant.

12. Miljøinformation

12.1 Toksicitet

Silestone® XM® er ikke farligt for miljøet.

Det anbefales specifikt, at der bruges vandkølede værktøjer til mekanisk bearbejdning sammen med passende luftfiltrerings- og udluftningssystemer for herved at forhindre støvede områder.

12.2 Persistens og nedbrydelighed

Ikke relevant.

12.3 Bioakkumuleringspotentiale

Ikke relevant.

12.4 Mobilitet i jord

Ikke relevant.

12.5 Resultater af PBT- og vPvB-vurdering

Blandingen anses ikke for at være persistent, bioakkumulerbar eller toksisk (PBT). Blandingen anses ikke for at være meget persistent eller meget bioakkumulerbar (vPvB).

12.6 Hormonforstyrrende egenskaber

Ikke relevant.

12.7 Andre negative virkninger

Ingen kendte.

13. Bortskaffelse

Metoder til affaldsbehandling:

I overensstemmelse med de europæiske direktiver 2006/12/EF og 2018/850 samt den spanske lov 7/2022 af 8. april og den deraf følgende R.D. 646/2020 af 7. juli kan defekte produkter og affaldsprodukter samt med små stykker bortskaffes på lossepladser for ikke-farlige materialer. Det slam, der produceres ved vådbehandlingen af materialet, skal bortskaffes på lossepladser for ikke-farligt affald.

Små stykker er klassificeret som 01 04 13 i den europæiske liste over affald (LoW), og slam er klassificeret som 01 04 99. Under alle omstændigheder skal man søge information og overholde de lokale bestemmelser om affaldshåndtering.

Emballage med Silestone® XM skal bortskaffes efter lokale gældende standarder. Generelt skal det anbringes i affaldsbeholdere til papir- eller plastikaffald, hvis det kan genanvendes.

14. Transportinformation

ADR-RID, IMDG, IATA: Ikke reguleret.

UN-nummer eller ID-nummer: Ikke reguleret.

Officiel UN-transportbetegnelse: Ikke reguleret.

Transportfareklasse: Ikke reguleret.

Emballagegruppe: Ikke reguleret.

Miljøfarer: Forurening af havet: Ingen.

Særlige forsigtighedsregler for brugeren: Ikke reguleret.

Bulktransport i henhold til IMO-instrumenter: Ikke relevant.

15. Lovgivningsmæssig information

15.1 Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhed, sundhed og miljø**International lovgivning:**

- Globalt harmoniseret system for klassificering og mærkning af kemikalier (GHS) (seneste 2017-udgave) - FN.

EU-regler:

- EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS forordning (EF) 1907/2006 (REACH) af 18. december 2006 om registrering, vurdering, godkendelse og begrænsning af kemikalier, opdateret i henhold til forordning (EU) 2015/830 af 28. maj 2015 som ændrer forordning (EF) nr. 1906/2006.
- EU-direktiv 2004/37/EF, ændret af europæisk direktiv 2017/2398 dateret 27/12/2017.
- Forordning (EF) nr. 1907/2006 REACH, bilag XIV med liste over stoffer, der kræver godkendelse, med senere ændringer: Ikke til stede, eller ikke til stede i regulerede mængder.
- Forordning (EF) nr. 1907/2006, bilag XVII, om stoffer, der er underlagt restriktioner for fremstilling, markedsføring og anvendelse: Ikke til stede, eller ikke til stede i regulerede mængder.
- EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS forordning (EF) nr. 1272/2008 (CLP) af 16. december 2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger.
- KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2016/918 af 19. maj 2016 om ændring, med henblik på tilpasning til den tekniske og videnskabelige udvikling, af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger.

Særlig lovgivning i USA:

- Sikkerheds- og sundhedsbestemmelserne for byggeri 1926.1153 (www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1926/1926.1153).
- Arbejdsmiljøstandarderne 1910.1053 (<https://www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1910/1910.1053>).
- Californisk lov om sikkert drikkevand og giftigt stof af 1986 – forslag 65:

ADVARSEL: Dette produkt kan udsætte dig for kemikalier, herunder krystallinsk silica og titandioxid (luftbårne partikler af respirabel størrelse), som ifølge staten Californien er kendt for at forårsage kræft. For mere information se www.P65warnings.ca.gov

Særlig lovgivning i Australien og New Zealand:

- Australiens HCIS (Hazardous Chemical Information System) - farlige kemikalier: <http://hcis.safeworkaustralia.gov.au/>
- Australiens arbejdsmiljø- og sikkerhedsbestemmelser 2016 - farlige kemikalier (bortset fra bly), der kræver sundhedsmæssig overvågning.
- New Zealands WES (Workplace Exposure Standards): <https://worksafe.govt.nz>
- New Zealands HSNO-lov (Hazardous Substances and New Organisms) - klassificering af kemikalier.

15.2 Kemikaliesikkerhedsvurdering

Leverandøren har ikke foretaget en kemikaliesikkerhedsvurdering.

16. Anden information**16.1 Lovgivning vedrørende sikkerhedsdatablade**

Dette sikkerhedsdatablad er blevet udarbejdet i overensstemmelse med BILAG II (Vejledning til udarbejdelse af sikkerhedsdatablade) i forordning (EF) 1907/2006 (REACH), opdateret i overensstemmelse med forordning (EU) nr. 2015/830 af 28. maj 2015 og i overensstemmelse med GHS ver. 7 (2017).

16.2 Lovtekster og -sætninger inkluderet i afsnit 3 forordning nr. 1272/2008 (CLP)

STOT RE 2: Specifik toksicitet for målorganer (gentagen eksponering). Kategori 2.
STOT SE 3: Specifik toksicitet for målorganer (enkelt eksponering). Kategori 3.
Carc. 1A: Carcinogenitet. Kategori 1A.
Carc. 2: Mistænkt for at være kræftfremkaldende hos mennesker.
H373: Kan forårsage skade på organer ved langvarig eller gentagen eksponering.
H350i: Kan forårsage kræft ved indånding.
H351i: Mistænkt for at forårsage kræft ved indånding.
H335: Kan forårsage irritation af luftvejene.

16.3 Forkortelser og akronymer

ACGIH: Sammenslutningen til fremme af arbejds- og miljø sundhed.
ADR: Den europæiske konvention om international transport af farligt gods ad vej.
CAS: Chemical Abstracts Service (afdeling af American Chemical Society).
LC50: Dødelig koncentration for 50 % af en forsøgspopulation.
CLP: Europæisk forordning om klassificering, mærkning og emballering af kemiske stoffer og blandinger.
LD50: Dødelig dosis for 50 % af en forsøgspopulation.
DNEL: Afledte nuleffektniveau (REACH).
GHS: Det globale harmoniserede system af klassifikation og mærkning af kemiske produkter (FN).
HCIS: Australiens informationssystem om farlige kemiske stoffer.
HCS: Farekommunikationsstandard.
HMIS: System til identifikation af farlige materialer.
IARC: Det Internationale Kræftforskningscenter.
IATA: Den Internationale Luftfartssammenslutning.
vPvB: Meget persistente, meget bioakkumulerbare stoffer.
NFPA: Den Nationale Brandbeskyttelsesforening.
NTP: Tekniske bemærkninger om forebyggelse.
OEL: Begrænsning af eksponering ved arbejde.
FN: De Forende Nationer.
OSHA: Arbejdsmiljøforvaltningen.
PBT: Persistent, bioakkumulerende og toksisk.
PNEC: Beregnet nuleffekt koncentration (REACH).
REACH: Forordning om registrering, vurdering, godkendelse og begrænsning af kemikalier.
RID: Reglementet for international transport af farligt gods med jernbane.
WES: Standarder for eksponering på arbejdspladsen, New Zealand.

16.4 Hovedkilder

- <http://esis.jrc.ec.europa.eu>
- <http://echa.europa.eu>
- <http://euophrac.eu>
- <http://echemportal.org>
- <http://toxnet.nlm>
- <http://inchem.org>
- <http://epa.gov>
- <https://www.osha.gov>
- <http://insh.es>
- NIOSH (National Institute for Occupational Safety and Health).
- IARC-publikationer. Overordnet carcinogenicitetsvurdering.
- Adgang til europæisk lovgivning, <http://eur-lex.europa.eu>
- Den europæiske konvention om international transport af farligt gods ad vej.

16.5 Metoder til evaluering af information

Artikel 9 i forordning nr. 1272/2008 (CLP):

Klassificeringen af blandingen er generelt baseret på beregningsmetoder, der anvender materialedata i overensstemmelse med kravene i forordning (EF) nr. 1272/2008. Hvis der er tilgængelige data for en eller anden blanding, eller vægtningen af testene kan bruges til klassificering af dem, vil dette blive angivet i det relevante afsnit af sikkerhedsdatabladet. Se afsnit 9 for fysisk-kemiske egenskaber, afsnit 11 for toksikologisk information og afsnit 12 for miljøinformation.

16.6 Risikovurderingssystem i overensstemmelse med NFPA og HMIS

Sundhed: 1.
Antændelighed: 0.
Reaktivitet: 0.

16.7 Anden relevant information

Kontakt COSENTINO GLOBAL, S.L.U. (info@cosentino.com), hvis du har spørgsmål, eller før du bruger eller videregiver dette materiale til andre applikationer, der ikke er omtalt her.

Informationen indeholdt i dette dokument er, så vidt vi ved, ajourført og præcis. Vi kan dog ikke garantere for de anbefalinger eller forslag, der gives heri, eftersom forholdene ved anvendelsen af materialet er uden for vores kontrol. Derudover bør indholdet af dette sikkerhedsdatablad ikke fortolkes som en anbefaling af brug af produkter, der eventuelt måtte overtræde loven, sikkerhedspraksisser eller nuværende patenter, der regulerer et materiale eller dets brug.

Modtageren af materialet er ansvarlig for at verificere sin egen overensstemmelse med de relevante regler og forskrifter.

Under ingen omstændigheder bør informationen i dette sikkerhedsdatablad anses som en garanti for specifikke egenskaber eller et kontraktforhold.

Dette sikkerhedsdatablad (SDS) overholder CLP-forordningen (EF) nr. 1272/2008, og det globale harmoniserede system af klassifikation og mærkning af kemiske produkter (GHS).

For mere information, kontakt Cosentino Global, S.L.U. og følg instruktionerne i "Guide til bedste fremgangsmåde" for behandling af materialet, der er tilgængelig på hjemmesiden osh.cosentino.com.

Du kan finde mere information om de risici, der er forbundet med indånding af krystallinsk silica, på:

- Guide til bedste fremgangsmåde til aftalen om beskyttelse af arbejdstagernes sundhed gennem god håndtering og brug af krystallinsk silica og produkter, der indeholder det, som udgivet af European Network on Silica, NEPSi (<http://www.nepsi.eu/>).
- Teknisk forebyggelsesblad 890 fra det spanske nationale institut for arbejdsmiljø og sikkerhed: <http://www.insht.es/InshtWeb/Contenidos/Documentacion/FichasTécnicas/NTP/Ficheros/821a921/890w.pdf>
- OSHA-standard for respirabel krystallinsk silica: www.osha.gov/dsg/topics/silicacrystalline/index.html
- Californisk lov om sikkert drikkevand og giftigt stof af 1986 – forslag 65: <https://oehha.ca.gov/chemicals/silica-crystalline-respirable>
- Safe Work Australia - Crystalline silica and silicosis: <https://www.safeworkaustralia.gov.au/safety-topic/hazards/crystalline-silica-and-silicosis>

COSENTINO®

Ctra. Baza a Huerca-Overa, km 59/04850
Cantoria - Almeria (Spanien) / Tlf.: +34 950 444 175
info@cosentino.com/www.cosentino.com

(*) Få information om NSF-certificerede farver på www.nsf.org

REV. 01 - 02/2024